

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	frt. o. é.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy hóra	1	" " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wellzeile 22.)
Haasenstejn és Voglernél (Wellzeile 9. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilvántartási czikk:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás a „K. KÖZLÖNY” 1869-iki folyamára.

Egy évre	12	forint o. ért.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy hóra	1	" " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A korteskedés különböző nevei.

Hogy a választások, különösen a képviselőválasztások rendesen éles ellentétbe hozzák a pártokat, az természetes. Hogy ebből a korteskedés különböző nevei fejlődnek ki, az sem újság, sőt mindez bizonyos mértékig hasznos is lehet, mert hiszen pártküzdelem nélkül nem tisztázódna az eszmék, s az eszmék tisztázása nélkül a választók nagy része öntudatlanul járna a szavazó ládához.

Éppen ezért nem szándékom a korteskedés különböző neveit az erkölestán, kivételt nem tűrő szabályai szempontjából venni bírálat alá; de viszont kétségbe vonhatlanak tartom: valamint mindennek, egy a korteskedésnek is meg van a maga határa, melyen túl lépve nem az alkotmányos szabadság fejlődésének teszünk szolgálatot, hanem a socialis viszonyok felbomlásának s az anarchiának nyitunk tártkaput, s éppen ezért a midőn látom, hogy nemely korteskek a határokat már is túl lépték, azt hiszem elkerülhetlenné vált a korteskedés különböző nevei feletti elmélkedés.

Ugyde: a nép szava Isten szava! dörgi füleimbe egy hatalmas hang. Nem vonom kétségbe, de a párt- és magánérdekből tévűtra vezetett, fanatisált nép, nem egyszer tett hasznos szolgálatot az absolutismusnak és a forradalom embereinek, a midőn oly tetteket hajtott végre, melyek felett később maga a nép hullatott legkeservebb könyveket, s a melyeknek hallottára éppen az örökkárhozatra ítélt lelkek üthettek volna gonykacaját.

Vannak korteskek, kik magokat feljogosítva érzik, minden socialis viszonyokat ignorálni, a legrégebb baráti összeköttetéseket megsemmisíteni, a legszentebb családi viszonyokat szétrombolni, sőt a tények elferdítését is késznek megkísérteni czéljok kivételére, s mindezt, a mint mondják, „a haza érdekében” teszik.

Nekem mindezekről más fogalmam van; én azt hiszem: hogy a mely országban a socialis viszonyok ziláltak, hol a jó barátban nem lehet némely körülmények közt bizni, hol a nép és fiatalság szívéből minden piactás ki van irtva, hol az emberek egymásban nem bizhatnak, ott a sülyedésnek oly foka állt be, melyből a kiemelkedés igen nehéz.

Azonban nem kívánok senkit leczkézni, sem a magam meggyőződését másokra tukmálni; tegyen kiki a maga hite szerint. Azt azonban legyen szabad kimondanom, hogy az illető kortes urak, kik jónak látják ezen az úton járni, igen csalódnak ha azt hiszik, hogy első tekintetre be nem látható, miképp mindez, ha mindjárt a haza szent nevében történnék is állítatik, éppen a haza érdeke ellen van s a cél nem egyéb, pár szavazat szerzésnél, és hogy végtére is ily csekély vivmány drága áron van megvásárolva, a midőn a legszentebb eszmék hozatnak áldozatul s tiportatnak sárba.

Azonban a korteskedés e neméinél van még károsabb is. Egyik a midőn a nép a fennálló alkotmányos rendszer ellen izgatatik, a nélkül, hogy egy határozott czél felé tudnak az illetők vezetni; a másik: a midőn vágyakat ébresztenek, melyeket soha semmi körülmény közt teljesíteni nem lehet, s magok sem tudnának; végre a harmadik: a midőn a nemzetiségek közti viszályt használják fel némelyek eszközül.

Lássuk mily mértékben használtatnak fel nálunk a korteskedés ezen nevei.

Van eset, hogy elindul a kortes faluról falura, ha kell házról házra, tele torokkal kiabálja, hogy mindaz, a mi 1865/8-ban törvényt hazánk alkotmányos szabadsága, függetlensége ellen történt, árulókból áll a miniszterium s az országgyűlési többség; de természetesen nem mond semmit arról, hogy minek kellett volna történni, mert programja nemcsak hogy nekik nincs, de még küldötteknek, a baloldali vezér-tagjainak sincs. Ha sok volt a helységben a gyűnyag s pártja részére hajthatta a választók többségét „quasi re bene gesta” tovább áll.

Ha azonban e csiny nem tette meg hatását, egy lépéssel tovább megy kortesünk, kiabálni kezdi, miszerint a jelen miniszterium és többség semmit sem tett a nép érdekében, a gazda, a kereskedő, az iparos, mind túl vannak terhelve adóval, sőt nehezebben élnek mint a Bach-korszak alatt, bár arra sincs a kortes zsebében, még kevésbé fejében recipe, hogyan lehetne az állam elkerülhetlen szükségait fedezni, s mégis tetemes adó-leszállításokat eszközölni; de találhat az országgyűlési naplóban a tekintélyesebb baloldali szónokok beszédei közt elég olyat, a mely haza volt irányozva, mintegy alapul a mostani korteskedésre.

E csiny már több helyt sikerül. Azonban ha még sem sikerül, hozzá fog a kortes, ígér a választóknak adóleszállítást, monopoliumok megszüntetését stb., hogy ki fogja beváltani az ígéreket, az nem az ő dolga; mert hiszen ő csak kortes, szavazatokat gyűjt, képviselőjelöltje gondoskodik majd oly mondatokról, melyek alapján bebizonyíthatja, hogy a többség oka annak, hogy az a mit kortesse ígért, nem volt teljesíthető.

Ez utolsó kortesfogás már igen sok helyt sikerül; mert a szegény félrevezetett nép nem veszi észre, hogy port hánytak szemébe.

A kortes diadalérzettel tér haza, de a bünt a büntetés elébb-hátrább utoléri, csak-hogy a bűnhődés nem magát a bűnöst, hanem a hazát éri; mert az annyiszor csalatott nép hitevesztetté válva, karjai közé veti magát az absolutismusnak, vagy a forradalmároknak, s hazánk vagy az absolutismus jáma alá esik, vagy örökös forradalmak színhelyévé válik.

Fájdalom, vannak román izgatók, kik a román nemzetet a magyar faj ellen izgatják s készek az absolutismussal is szövötközni fajgyűlölségből vagy dacoromán utopiák után kapkodva. Ezeket nézetem szerint lefegyverezni nem lehet, mert követeléseik kielégíthetlenné, de ha a magyar értelmiség az 1865/8-diki méltányosság terén marad, elébb-hátrább visszavonul tőlök maga a román nép.

Ha tehát azt akarjuk: hogy a nép felségi jogát a maga és hazánk hasznára gyakorolja, ne hintsünk port a szemébe, hanem inkább nyissuk fel előtte a politikai körülményeket magában foglaló vöröskönyvet, úgy a hogy előttünk áll. A felvilágosított nép majd évről-évre képesebb lesz jogait gyakorolni, míg az elvakított fanatisált nép saját öngyilkossá válik.

Id. gr. Bethlen János.

Méltóságos és főtisztelendő Lönhardt Ferencz kolozsvári róm. kath. plébánus nyílt válaszára vonatkozó végszavam.

Főtisztelendő Lönhardt Ferencz úr e lapok folyó évi 16-dik számában nyíltan bevallja, hogy a kérdéses esetben az illető hely. hitv. hajadontól reversalist vett s egyszerűen kinyilatkoztatja, hogy lelkipásztori kötelme szerint ezental is hasonló eljárást fog követni, minthogy állítása szerint az 1868-diki 53-dik törvényezik a reversalis vételt nem tiltja.

Kénytelen vagyok a főtisztelendő úr ez állítására s illetőleg melegségére az igazság érdekében következő megjegyzéseket tenni.

Az idézett törvényt betű szerint értelmezve, talán némi halovány látszata az igazságnak a főtisztelendő úr mellett szólana, a mennyiben annak clausulája csupán annyit mond ki, hogy a reversalis érvénytelen s jögerővel nem bír, s így a főtiszt. úr felfogása szerint positive a reversalis vételt nem tiltja. Én azonban azt hiszem, hogy nekünk lelkészül, kik különböző templomokban bár, de egyaránt a Jézus vallását hirdetjük, soha sem szabad, a törvények magyarázatánál sem, szem elől tévesztünk e Jézusi szavakat: „a betű megöl

lélek az, a mi meglevenit!” Midőn egy törvény határozottan érvénytelennek s jögerővel nem bírónak nyilvánít valamely szerződést, megegyezést az illető törvényhozás intentiojával s a hozott törvény iránt tartozó tisztelettel mégis ily szerződések kötését megkivánni s elfogadni? az elfogulatlan t. olvasó közönség ítélletére bízom.

Véleményem szerint a fennforgó esetben annyival kevésbé, hogy az idézett törvény a reversalist ügyében nemcsak negative intézkedik, midőn azokat már előre érvényteleneknek nyilvánítja, hanem a vegyes házasságokból születendő gyermekek vallásos nevelésére nézve positiv intézkedést is tartalmaz, mert világosan azt rendeli, hogy 18 éves koráig a fiu atyja, a leány anyja vallását kövesse. Ha ennek dacára az illető lelkész a vegyes házasságra lépőkötől mégis reversalist vesz, két eset feltehető:

vagy a házaspár az adott reversalis értelmében mindkét nemű gyermekeit a róm. kath. vallásban nevelik, s akkor a törvénynek nemcsak szellemét, de betűjét is nyilván megsértik;

vagy azon utógondolatot adják a reversalist, hogy annak megtartására a törvény értelmében egy sem kötelesek s adott szavak alól annak idejében magukat feloldoztatnak érzendik.

Kérdem: azon magasztos erkölcsi elvekkel, melyeket kivétel nélkül minden vallásfelekezet lelkészeinek a keresztyén társadalomban egyházi működéseik alkalmával tiszteletben tartani, s a mennyiben lehet érvényesíteni szent kötelességök, meggyeztethető-e, hogy az illető lelkész oly szerződés megkötésében közreműködjék, mely hiveit s a szüléket vagy a törvény megsértésére, vagy a lekötött becsületesszó megszegésére kényszeríti?

E második kérdés eldöntését is a t. olvasó közönség ítélletére bízva, ez ügyet e téren magam is bevégzettnek nyilvánítom.

Kolozsvárt, febr. 10-én, 1869.

Szász Domokos,
ref. pap.

Szentkirályi Mór programmszerű nyílt leveléből

mi is közöljük a következő részt:

„Midőn 1865 dik évi december havában az országgyűlés összeült, két feladat állott előttünk: első, hogy az 1848-ik évi törvények tetteg helyreállítassanak; második, hogy az 1867-diki XII-dik törvény megalkotassék.

„Mi történt ezeken túl, elmondották és elmondják azok, kik mindvégig jelen voltak; nekem csak azon küzdelemben volt részem, melyet az 1848-ki törvények visszahelyezéséért a birodalmi kormány ellen vívtunk, és az 1867-iki XII-ik törvény megalkotásában; mert az alkotmány visszaállítása után csakhamar polgártársaim bizalma által más tere lettem kiszólitva.

„Akkor, és mint közönségesen tudva van, mindvégig két párt állott egymással szemközt, az ugynevezett baloldal, mely a XII dik törvénynek, és mint történt, megalkotását folytonosan ellenezte, és a jobboldal, mely köztiszteletben álló vezére után Deák-pártnak is nevezetett, és mely az említett törvény megalkotását, úgy mint megtörtént, keresztültvitte.

„Most is, úgy látszik, a pártok ugyanezen alapon készülnek alakulni, és ugyanezen téren állanak szemközt, mint a lefolyt országgyűlés alatt; mert egyik a XII-ik törvényt folyvást ostromolja, a minek szükséges következménye, hogy a másik azt védeni kénytelen.

„Én a XII-ik törvény mellett nem oportunitás szempontjából, hanem azért szavaztam, mert meg voltam győződve, hogy igazságos és méltányos; hogy mind az ország önállóságának, mind a pragmatica sanctio szerinti birodalmi kapcsolatok megfelelő módon oldja meg a közös ügyek és közös viszonyok kérdését; meggyőződésem most sem változott; azon általános okoskodások, melyek ezen törvény ellen ismételve felhozatnak, mintha az ország saját ügyeinek független rendezésében korlátozva, és idegenek beavatkozásától függésbe téve lett volna, meggyőződésem azóta sem ingatták meg.

„De ha kárbozthatnám is a XII-dik törvényt, miután megalkotottam, elfogadnám azt, mint bevégzett tény, mely által az országban a birodalom irányában létező százados viszonyai végre határozott kifejezést nyertek. Nem mintha hinném, hogy azon változtatni többé nem lehet: mert nem létezik akár törvény, akár szerződés, melyet ugyanazon

factoroknak kölcsönös egyetértése által ne lehetne módosítani, mely factorok azt megalkották; hanem azért:

„Mert megállapodásra van szükségünk, hogy belügyeink rendezésében, alkotmányos szervezkedésünk további kérdéseinek megoldásában haladassunk: ez pedig lehetetlen, ha minden következő országgyűlés a mult országgyűlés munkájának átvizsgálására fordítja erejét és tehetségét.

„Azért, mert meggyőződésem szerint annyi idő még nem mult el, mely tanúságot tehetne, hogy bármely, annál inkább ily sarkalatos törvény átvizsgálására a szükség már létezik.

„Azért, mert kívánatos, hogy az események, melyek nem várnak, bennünket zilált állapotban ne leljenek meg.

„Azért, mert nekünk e törvényre szükségünk van: hogy a fenyegető zivatarok között az európai nyugat körében szövetségeket biztosítsunk.

„A XII-ik törvény revisiojára van idő bármikor, ha azon tényezők, melyek által alkotottat, az átvizsgálás szükségéről kölcsönös egyetértéssel meggyőződnek; de ezen idő, nézetem szerint, még el nem érkezett; ellenben ha ezen lehetőségen kívül még más alkalomra várunk, mely egyik tényező részére netalán a többiek ellen pressiót gyakorolna: akkor igen félek, hogy a várt alkalom bekövetkezvén, a revisio munkáját nem mi reánk fogják bízni.

„Mindezen okoknál fogva, akár most, akár más bármely körülmények között, nem marad egyéb hátra, mint igazság, méltányosság és közérdek tekintetéből itélni a létrejött kiegyezés fölött; és miután az 1867-diki XII dik törvény megalkotott: bona fide elfogadni azt, egyelőre mint végleges megoldását a közös ügyek és közös viszonyok kérdésének.

„Sokat lehetne még mondani, tisztelt polgártársak, akár annak bebizonyítására: hogy a XII-ik törvény által az ország közjogaiból semmit föl nem áldoztunk; sőt oly ügyekre is biztosítottuk befolyásunkat, melyek eddig a magyar országgyűlés köréből, bár nem jogosan, de tetteg ki voltak zárva; akár azon káros következtetések felderítésére, melyek, ha a kiegyezés létre nem jön, minden kétségen kívül előállottak volna; akár annak kimutatására, hogy a közös ügyek és viszonyok alkotmányos kezelésének más czélszerűbb és gyakorlatilag lehető módját nem találhatuk. De mindazok, miket e tekintetben mondhatnék, és azok is, mik e törvény ellen felhozhatnánk, a mult országgyűlésen hosszasan és oly kimerítőleg fel voltak hordva, hogy újat hozzáadni többé nem lehet.

„Ha tehát a már ismert indokok hosszú során kívül újak nem léteznek, és a kérdés újabb felvetése alkalmával ismét csak ugyanazon indokok szerepelhetnének, melyeknek pontos megfontolása következtében, a mult országgyűlés oly eredményre jutott, hogy a XII-ik törvény megalkotassék, méltán kételkedhetünk: tanácsos-e egy oly törvény revisioját már most szőnyegre hozni, mely még alig lépett életbe; melyre nézve, hogy magát gyakorlatilag igazolhassa, elég alkalom még nem volt; és melynek revisiojánál a már ismert theoreticus indokok körén kívül újabb tapasztalati indokok még nem léteznek.

„Én ezt tanácsosnak nem tartom; sőt ugy hiszem, hogy azon kérdésre, szükséges-e ezen revisio vagy nem? a választ a történelemtől kell várunk.

„De a XII-ik törvény meg-, vagy meg nem változtatása nem fogja képezni egyedüli tárgyát a jövő országgyűlés tanácskozásainak. Ha Isten hazánknak kedvez, és a béke fenttartható lesz, a jövő országgyűlésre tömördek szervezési kérdések megoldása vár. — Nem szólok a polgári és büntető törvénykönyv megalkotásáról, és ezekhez hasonló, ámbár nagyfontosságú, de nem közjogi kérdésekről; csak egynémelyeket ezen utóbbiak közül akarok megemlíteni; és ezek következők:

„1 szór. A törvényhatóságok és községek rendezése. A centralisatio a közigazgatásnak legerélyesebb formája egyes kézből; de az alkotmányos törvényhozással nincs összhangzásban, és könnyen burocratismussá válik. Hibája az, hogy egyes tényezői felett az ellenörködést saját maga kezeli; tehát azon ellenörködésnek hiányával szűkülökdik, melyet a közigazgatás által közvetlenül érdeklött polgárok a törvényhatósági rendszer mellett gyakorolnak.

„A törvényhatóságoknak rendeltetése kétféle: első, hogy saját beldolgaik felett intézkedjenek; második, hogy mint kiegészítő közigazgatási tényezők az országos kormányban rendelőit végrehajtsák. E kettőt megegyeztetni lehet, sőt szükséges, ellenkezőleg vagy a törvényhatóságok autonómiaja, vagy a központi kormány hatálya szenved csorbát, az állam hátrányával.

„A kérdés megoldása nem a körül forog, legyen-e joga a törvényhatóságoknak a központi kormány törvénybe ütköző rendeletei ellen felírást intézni? Alkotmányos kormány ily rendeleteket nem bocsáthat ki: és ha teszi, akkor nem a törvényeket egyenként, hanem az alkotmányt egészben támadja meg; az államcsínyre pedig felelni nem felírás által szoktak. A felírási jog maradhat mint érintkezés eszköze a törvényhatóságok és központi kormány között, sőt a helybeli viszonyokat illetőleg sokszor szükséges is; de a törvényesérték követelt esetei véglegesen mindig a törvényhozó-test megírására alá tartoznak.

„A kérdés megoldása azon elvben rejlik, hogy azt, mit a községek saját körükben közvetlenül végezhetnek, ne végezze a törvényhatóság; azt, mit a törvényhatóság saját körében közvetlenül elintézhet, ne ragadja magához a központi kormány: tehát, hogy mind a községeknek, mind a törvényhatóságoknak teendői határozottan kijelöltsenek.

(Folytatjuk.)

Pest, február 8. 1869. *)

(r. l.) Pesten most erősen folyik a munka. A falragaszok, melyekkel tele vannak aggatva az utcák sarkai, nem hirdetnek mást, mint bálókát és képviselőválasztási tanácskozányt.

Tegnap mindkettőtől ugyancsak kijutott. A Józsefváros, Terézváros balpárti választói nagyban tanácskoztak.

Ott, miként már jelzém, Szentkirályi Csernátonival, itt Gorove Jókaival állnak szemben.

A Lipótvárosra nézve bekövetkezett, a mit — ismervén a helyi viszonyokat s a választók hangulatát — mindjárt kezdetben bátorítottam prognosztikálni, hogy tudniillik Wahrman Mór bankár egyedül áll mint jelölt a küzdőterem, mert Falk visszalépett.

Azon fölmerült hír, mikép utóbbi a Terézvárosban szándékoznak felléptetni, egészen alaptalan, hanem az lehetséges, sőt valószínű, hogy az ország más választó kerülete fog megemlékezni azon tagadhatlan érdeméről, melyeket a derék journalista tolla által szerzett magának és megajándékozandja őt bizodalmaival.

Jókai tegnap tartott beszédében nagy fontosságot tulajdonított annak, hogy az ország fővárosában a balpárt jelöltjei választásának meg, minék — szerinte — az egész országra roppant hatása lesz.

Legyen kinek kinek nézete szerint, de a mi minket illet, mi még magára a baloldalra nézve sem látnánk valami rendkívüli fontosságot abban, ha itt keresztülvinné jelöltjeit, mihez persze — legalább a szerint a mint most állanak a dolgok — nem igen lehet nagy reménye.

Pest különben nem Magyarország, miként Páris Franciaország.

A pesti leendő képviselő is — legyen ez bár baloldali — csak egy szavazattal fog birni az országgyűlésen, éppen úgy, mint az, a kit Ürögön vagy Gödöllőn választanak meg.

Nézetünk szerint egyetlenegy képviselőnek sem kölcsönöz főfontosságot a hely, melyen megválasztják, hanem a buzgó akarattal melletti még az ismeretek is, melyek elfoglalt állásának helyes betöltésére képesítik.

Jókai azt is fölemlítette tegnapi beszédében, mikép a Deák-párt, azon esetre, ha Pesten nem vivhatna ki többséget jelöltjei számára, ezeket más kerületekben fogja fölléptetni.

Nem tudjuk, történt-e már e részben megállapodás, és szükséges-e ily eventualitásokról már előre gondoskodni, de ha csakugyan intézkedett volna a jobboldal e tekintetben, még pedig akként a mint azt Jókai mondta, nagyon természetesenek tartanók.

Mit mondana a baloldal, ha mi ily előrelátását szemére lobbantánánk?

Hol ven az megírva, hogy valakit több helyütt is ne szólíthassanak fel a képviselőség elvállalására?

Bizonyára sehol!

Karagyorgyevics exherceg ismeretes bűnvádi perében ma kezdetett meg a végtárgyalás Pest városa törvényesége előtt, roppant számú hallgatóság jelenlétében.

A közfigyelem most leginkább arra irányul. Az eredményt annak idején tudatni fogom.

Pest, február 10. 1869.

(r. l.) Ugy hiszem, alig tehetnék ön olvasóira nézve érdekesebb dolgot, mintha néhány órával előbb küldött távirati tudósításomat megbövittem.

A kormány kiváló figyelmet fordít arra, hogy tudományosan képezett gazdáink legyenek, miután azonban ezek csak magasabb irányú, hanem azért a gyakorlatot szem elől soha sem tévesztő intézetekben szerezhetik meg a kellő ismereteket, szükségkép kell gondoskodnia oly iskolákról is, melyekből a tanfolyam szorgalmas bevégzése után szakavatott gazdák kerüljenek ki.

Ezen elv által vezéreltetve, midőn mindent

*) Lapunk bezárta után érkezvén, múlt számunkból ki-maradt. Szerk.

elkövetett azon magyarországi gazdasági intézetek felvirágoztatása körül, melyek még a parlamentáris kormányforma újabb életbelepítése előtt alapítottak, a királyhágóntúli részokről sem feledkezett meg.

Elismerte annak kétségtelen szükségét, hogy Erdélyben gazdasági akademiát állítson fel, és mi-helyt erre nézve megállapodott, haladék nélkül küldte a különböző miniszteriumok tisztviselőiből szervezett bizottmányt, melynek teendője volt min-denekelőtt arról tanakodni s terjesztetni elő véleményes jelentést: hol legyen az életbelepítetendő gazdasági tanintézet székhelye?

E kérdés iránt azonban nagyon szétágazók voltak a bizottmány tagjainak nézetei.

Némelyek Kolozsvárt, illetőleg — Kolozs-Monostort ajánlották e czélból, — mások Tordát, ismét mások Nagy-Enyedet, mindnyájan tüztesen indokolván, miért szavaznak éppen az általok kijelölt helyre?

Ezen egymástól fölsőtte eltérő véleményeket egyésiten nem lehetett, és így a bizottmány a nélkül, hogy egy, vagy más helyet ajánlott volna, ennek kitézésére egyenesen a ministeriumot kérte fel.

Ekkor Hideghéty tanácsos a közlekedési miniszteriumból, a helyi viszonyok tanulmányozása végett leküldetett Erdélybe, — megjárta Kolozsvárt, Tordát, valamint Nagy-Enyedet is, s beadta hivatalos jelentését.

Most már el van határozva, hogy az erdélyi országos tanintézet székhelye Kolozsvár, illetőleg Kolozs-Monostor leendő, mely pont, a czél elérése tekintetéből, sokkal több előnyt ígért, mint fölebb említett két vetélytársa.

Az előmunkálatok erélylyel folytak és egészen jó forrásból meritem azon biztosítást, hogy az intézet még e folyó év október havában okvetlenül meg fog nyitvatni.

Önök bizonyára jobban átlátandják nálamnál, ezen kormányintézkedés roppant horderejét a királyhágóntúli részekre, valamint azon kiszámíthatatlan hasznót hajtó befolyást, melyet a kolozsvári országos iskola, az ottani gazdasági viszonyok fejlesztésére kétségtelenül gyakorolni fog, s azért meg vagyok győződve, örömmel veendnek tudomást jelen közleményemről.

Vége tehát megnyeri Erdélyt, a mi után annyira áhított, a mit joggal sürgetett, mert lesz oly intézet, melyben alkalom nyújtatik fiainak arra, hogy a — be kell vallanunk, — nagyon elhanyagolt, de buzgó szorgalom és kitartás mellett, hálás téren, tökéletesen kiképezhessék magokat.

A keszthelyi s debreczeni hasonló intézetek szervezése körül sok oly tapasztalást merített és merített is bizonyára a ministerium, melyeket a kolozsvári iskola alapításánál minden esetre utilsámi fog, utóbbi e szerint nem leendő többé kénytelen megküzdeni a helyzet nehézségeivel, — miként a mások, — hanem mindjárt életbelepítése első pillanatában oly alapot nyer, melyen annál biztosabban indulhat felvirágozásnak, minél nagyobb üdvöt árasztat az országra.

Választási mozgalmak.

Kolozsmegye felső kerületének jobboldali választói f. hó 11-én tarták értekezletüket Kolozsvárt. Ez értekezlet színhelyétől szolgáló nagy terem alig győzte befogadni a meglepőleg nagy számmal össze gyűltek, kik közt tömegesen volt képviselve az egyszerű földmives osztály is.

Nem reflectálunk arra, mily meggyőződésben él számereje fölül e megyében a baloldal, egyszerűen constatáljuk, mint megtörtént, hogy a kerület intelligentiájának legnagyobb része, mint a Deák-párt hive, ezen értekezleten jelen volt.

Es e jelenség örvendetes tanúsága annak, hogy a közügy iránti érdekltség nálunk magas fokón áll. A baloldali agitatók egy oly országgrészben, hol a már több ponton nyílt sisakkal is fel lépett reactio kaján örömmel lesi a pártoskodás szülte alkalmat, s oly viszonyok közt mint a jelenlegiek, komolyan felhívják a jobboldal minden tagját a törvény és alkotmány szabta határokon belüli erélyes cselekvésre, hogy megakadályozza azt a nem óhajtott jövőt, melyet a pártoskodásoknak a hon e részében nagyobb mérvre jutása előkészítene. Itt találjuk egyebek mellett magyarozatát a jelen értekezlet szokatlan népességének is.

S most térjünk magára a gyűlésre, melyet az összehívók egyike, a megye osztalan becsültését bíró tagja Maeszkási Pál nyitott meg, röviden előadván a czél, miért az értekezlet összehivatott. Visszapillantott a nemrég multra, midőn nem volt hűb óhajunk, minthogy hosszú szenvedéseink után egy az 1848-iki törvények alapján épült alkotmány révére juthassunk. Elértük e révet, s már most meggyőződése az, hogy fiatal alkotmányunkat védeni, s a haza boldogságára tovább fejleszteni minden igaz hazafinak fökötelessége. Arra, hogy óhajaink egészen teljesüljenek, hogy alkotmányunk még fiatal fája majd minél dúsabban teremje áldásos gyümölcseit nem lát más módot, mintha a hazánk bölcsé Deák Ferencz által kijelölt utat követjük, — ajánlván ez irányt, úgy hiszi, hogy az értekezlet vezetőjéül legid. gr Bethlen János lenne felkérendő, mit a gyűlés elfogadván, nevezett az elnöki széket elfoglalta.

Most Biró Pál emelt szót: O részéről, — mintán a választások küszöbén állunk, és látjuk, hogy ez irányban egész a szenvedélyesség üzött pármozgalmak keletkeznek, és sajnosan tapasztaljuk, hogy a megye területén is, hol eddig az egyetértés párt, nemzetiség különbség nélkül oly szépen uralkodott, a pártoskodás felüté zászlóját, — eljöttnek látja az időt, miszerint pártunk érdekében egy erőteljes szót emeljünk.

Azt tartja, nem arról van szó, hogy politikai szint valljunk, — Kolozsmegye választói ezt többször ismételt választások rendén megtették, és hogy azon politika, mely mellett csoportosultak, helyes: az eredmény, a siker igazolja.

Hanem igenis arról van szó, hogy ezen megátamodt politika mellett erélyesen felszólaljunk, a megtámadások ellen tiltakozzunk, és hogy ne engedjük, hogy azon politika, melynek állandóságából szeretett hazánk felvirágozását, alkotmányos további kifejlődését várjuk, hisszük és reméljük — melynek megszilárdítását a bekövetkező vész idején hazánk megmenthetését feltételezzük — személyes ambíciók és felzaklatott szenvedélyek játékszerévé, áldozatává váljék.

Azt mondják ellenfeleink, alkotmányunk nincsen helyreállítva, ennek legkirívóbb bizonyítéka, hogy pártokra szakadunk, mert emlékezzünk az elnyomatás napjaira, nem rég multak, mennyire egyes szenvedő honfiak valának, kivételével azon — fajunk dicséretére mondva — kevés számmal, kik az absolutismusnak magokat bérbe adák, és kiknek soraiból nem egy hatalmasnak látszani akaró szereplőt látunk az ellentétben felemelkedni.

Ezen gyűlés feladatának tartja a választókhöz egy nyílt, őszinte, a helyzetet felderítő szöveget kibocsátani.

Es hiszi, reméli, sőt meg van győződve, hogy e megye lelkes és higgadt választói meg fogják érteni, fel fogják tudni a helyzetet és nem tántorodnak el azon zászló alól, mely alatt eddig következetességgel haladtak.

Jelenti, hogy néhányan bátrak voltak előre egy ily szöveget szerkesztésére Lészai Lajost felkérni, és felszólítja őt, hogy azt a gyűlés eleibe terjeszesse.

Erre Lészai Lajos felolvassa a nyilatkozatot, s a gyűlés azt tetszés közt tette magévá. (Jövő számunkban közlendjük.)

Ezután Halmágyi Sándor állott fel s meglepőleg szép beszédében mindenekelőtt a politikai pártok mozgalmának valódi feladatát fejtegetve úgy találja, hogy ott, hol a szellem mérkőzik a szellemmel, nem azért, hogy egymást legyőzze, hanem, hogy meggyőzze, s hol az alapot úgy az egyik, mint a másik érintetlenül hagyja a legszebb jelenségek egyike. Nézete szerint nálunk nem egészen így van. Kérdi azonban, hogy ki áll jót érte, hogy földöntve az alapot, nyakunkra nem szakad az egész épület. Ő maga jót nem áll, de a baloldal is aligha, s ha tenné sem lenne nyugodt, mert „még eddigél hiába kérdeztük a baloldaltól, hogy ha sikerülne földönteni a jelenlegi alapot, ez esetben mit a hogyan gondol helyébe tenni, hogy az odatehető legyen, hogy megállhasson, s a béke tovább virágozhassék.”

„A baloldal — ugymond — már 5 programmal lepte meg a világot: jele, hogy nincs magával tisztában — és ez öt programmot mind összeöntve sem nyújt egy pozitív programot, mert valamenynyit csak negatívából áll.” Ugy hiszi azonban szónok, hogy jelenleg nem a phrasistok kora van, s a haza czifra tagadási nyilatkozatokból meg nem él, s meg van győződve, hogy a baloldali program igen sikamlós ösvényre vezetne. Olyannak találja e programot, mely ellen minden jogos eszközzel küzdeni kell; s mintán látja, hogy a baloldal erdélyi kortesvezére, tekintetbe nem véve a kényes viszonyokat a politikai pártoskodás tüzet közénkbe is bedobta, mintán barátságatlan, sőt kiemeltlen módon fel vagnak hívja a küzdelemre, legyen hát küzdelem. Pártolja a felolvasott nyilatkozatot egész terjedelmében.

Berde Áron barátja a vélemény szabadságnak, tisztelt a meggyőződést, de rosálja azt, ha e meggyőződésnek majoritást szerzendő, illoyalis eszközök használatnak fel, ez utóbbi esetet látja előfordulni több helytt a baloldaliaknál. Nem lát e törekvésekben semmi jót. — Óhajtaná végül, ha e most felolvasott nyilatkozatot a népnek is megmagyaroztatnák.

Erre a politikai küzdelmek veterán bajnoka, legid. gr Bethlen János emelt pár velős szót. Tisztelt az ellenzékét, mint az alkotmányos élet egyik kifolyását, de az olyan elvnek, mely fölül a falnak visz, nem barátja. Indítványozza, hogy a közeledő választás alkalmából alakítsanak a Deák-párt érdekeit előmozdító bizottságot.

Ez indítvány közhelyességel találkozáván, a bizottságok választás útján megalakítottak, s pedig helytt a központon 5 tagból; tagjaiul választatván Biró Pál, legid. gr Bethlen János, Halmágyi Sándor, Gyarmathy Miklós és Máriaffy Albert.

Még Gyarmathy Miklós szólott, indítványozván, hogy az itt elfogadott nyilatkozatot az alsó kerület jobboldali tagjaival is közöltessék, s szólíttassanak fel, hogy azt magokévá téve, s a köz-

ponti bizottsággal érintkezve, válaszszák meg járasonkénti bizottságaikat.

Elfogadatot s a gyűlés követjelöltjét Zeyk Károlyt éltetve, elszlott.

Hatósági élet.

Erzsébetváros, januárhó 25-kén, 1869. — Sietek e hó 8-áról távsürgönyi úton közzétett beiktatási ünnepegy részleteit utárpótolni.

Jelen hó 17-kén tartotta kinevezett új főispánunk ifj. gr. Haller Ferencz ő mlga bevonulását a megye székhelyére Erzsébetvárosába. A kiindulás a fejéregyházi ősi kastélyból történt, hol nagy számú belkerületi birtokosság élén Bartha Lajos alispán és a banderisták részéről Deák László fogadták megének szerettett új főnökét. Majd a külkerületi még számosabb birtokosok és számlálhatatlan falusi nép jelenlétében fogadta 1848-ki volt főispánunk Horváth János. A 200 magyar, román és szász lovasból álló banderiumot tüzről pattant fiatalágunktól körülvéve, megyei főügyész Szoboszlai Károly vezette, ki a banderium nevében rövid, de lelkes beszéddel üdvözlé az ünnepeletet.

Most megindult a hatalmas látványt nyújtó néptömeg, elől a lelkes banderium, mindenki egyegy nemzeti lobogót tartva kezében, úgy tűnt ki távolról, mintha tavaszi rétek ezer himes virágból álló tarka szőnyegét szemléltük volna. A mint a menet a segesvárszéki és városi határhoz ért, a Segesvár városi népség sűrű tömege várta főispánunkat, kit a szász nemzeti pártból álló tisztelgők élén ügyvéd Bacon József igen lelkes beszéddel üdvözölt. Segesváron keresztül a nép folytonos éljenzése, zenehang és taraczkok durrogása és a román egyház harangzúgásai között haladott a díszmenet, mintegy a szabad szász nemzet örömét egyesítendő megyénk közörmével.

Dános szabad szász-román helysége között a szász és román egyház harangjainak folytonos zúgása között érkezünk a helységbe, hol nagy számú tisztelgő néptömeg várta főispánunkat, kocsijába négy szép koszorú hánytat a helysége szűb leányai; egyik ezen jelmondattal vala díszítve: „L egyen áldott jöveteled!” a másikon: „Igazság legyen a te jelszavad!” Itt a román és szász lelkes fogadta ő mlgát. A szász-szent-miklósi határon a keresdi-járás falvai emeltek igen csinos díszkaput: „Isten hozott várvá várt!” jelmondattal, hol román szolgabíránk Ládai István fogadta járása élén. Itt egy 120 tagból álló önkényes banderium csatlakozott díszes lobogókkal a menethez. Idébb az erzsébetvárosi tanács lelkes főbírája díszes külön banderiumtól kísértetve fogadta, s ezek is kíséretünkhöz csatlakozva az erzsébetvárosi Apafi féle vár-sánczaira helyezett taraczkok folytonos durrogása között érkezett a menet a feldíszített ódon kastély kapu elé, hol ezen jelmondattal ragyogott: „Bizalommal fogad e nemes megye!” E helyen alispán Maurer Viktor díszes küldöttséggel várta, s a várnak — tisztikar, törvényszék, megyei birtokosság és városi hallgatósággal s a karzaton igen szép hölgyesregeggel zsúfolásig megtelt — nagy termében törvénykezési főbíró Elekes Pál fogadta igen szép üdvözlő beszéddel. Emliteni is fölsőleges, hogy ő mlga minden hozzá intézett szónoklatokra szabatosan, röviden és meghatóan válaszolt.

A városi, lelkeszi, tanítói sat. testtletek üdvözléinek elfogadása után 150 terítékre adott díszes ebédhez ült le a szives főispán házigazda fölhívására az egész kíséreti tömeg, hol a hivatalos formások félretételével, mint egy családias ottbonosságban éreztük magunkat, s majd a kimaradhatatlan kedélyes pohárköszöntésekre kertülvén a sor, ezeknek talpraesett gondolatai fűszereztek e napnak háborítatlan kedélyes örömeit. Maga a népből alakult banderium is 300 személyen felül dúsán vendégteltetett meg.

Meg kell említenem, hogy a helyben működő színdeszék főispánunk tiszteletére díszelőadást rendeztek. Midőn a díszesen kivilágított színházi helyiségben megjelent főispánunk a zsúfolásig megtelt teremben is a legelérkebbül üdvözlötetett.

A beiktatás 18-kán 11 órakor vette kezdetét, midőn Elekes főbíró indítványára egy 12 tagú díszes küldöttség ment főispán ő mlga meghívására, ki is a gyűlés és a zsúfolásig megtelt karzat női közönségének is viharos éljenzése között megjelent s hivatalos esküjét a gyűlés színe előtt letévén, elnöki széket igen szép beszéddel foglalta el. A bizottmány nevében főjegyzőnk válaszólván, be-következett az ünnepelet szokásos háromszori fel-emelés, s a viharos éljenzések csillapultával a rendez tárgyalások sorrendje.

A küszöbön álló országgyűlési képviselőválasztási előmunkálatok elkészítésére szükséges központi-bizottmányra nézve 40 tagban történnén a megállapodás, az a következő bizottmányi tagokból választatott meg, u. m.: Elekes Pál, Sebesi István, Somogyi István, Szoboszlai Lajos, Gyulai Sándor, Schopf Adolf, Boér László, Galambfalvi György, Szoboszlai Károly, Ágotha Miklós, Kelemen György, Szoboszlai Albert, Pertia Döme, Dorna János, Szenkovics Dénes, Opris János, Csiszér Albert, Jordátyi Zachar, Fodor Lázár, Apor László, Bibó László, Imecs János, Goga Ilia, Pálfi János, Csöflek Sándor, Bretyei Pál, Mihály Pál, Pöcsa

Gyula, Kun István, Cseh Sándor, Gilyén Lajos, Ilyés Tamás, Gyulai Lajos, Henter Gábor, László Éde, Ivanovich Zachariás, Kőnczei Elek, Veltján János, Széki Lajos, Stroján Tódor — a kik azonnal feleskettettek.

Több szentesített törvényozik és kormányi rendelet felolvasása után kitűztetett a főispáni ki-nevezés által megüresedett főbírói, továbbá szám-vevői, árvaszéki, jegyzői- és közigazgatási levél-tárnoki állomásokra leendő választás feletti tanács-kozás. 19-kén a választás maga is megeshén, fő-bírószágra szózatottságot kapott megyénk közsze-reteti és osztalton népszerűséggel bíró eddigi al-ispánja Bartha Lajos, kit egyszersmind megyénk belkerülete közakarattal felhívott Deák-párti követ-jelöltje gyanánt üdvözlünk. Számvevő lett Józsa László szolgabíró; árvi jegyző: Kőnczei Albert; levéltárnok: Talaba Pál. Neveltségek a balpártnak keresztelt igen csekély itteni töredék hín verőszí-tése, mely ha eredményre nem is birt verődni, több fontos közügy keresztülvihetése ellen támasz-tott apró akadékoskodásban nyilvánult, a mit azon-ban t. főispánunk erélyes és tapintatos eljárása meghusított. Ezen balpárti pávatollat viselő néhány megyei tisztviselőről lesz szerencsém rövid időn lerántani az álarcot. Ezen urak egy-két megyei balpárti levante háta mögé bújva akarnának roz-szadás vizipuskákkal lövöldözni, de szivattyujok lyukas levén, handabandájuk is nyomatlan enyé-szik el. Bajos is volna a 60—70 ezeranyi józan megyei lakosságot, nyolcz zavarogni akaró egyén-nek egyenes iránytól eltántoritani.

20-ára csak a jegyzőkönyv hitelesítése mara-dott fenn, mert bizottmányi-gyűléstünk egy me-gyűrt alispáni és egy szolgabírói hivatal betöltését a jövő bizottmányi-gyűlésig főispán ó mlgára ru-házta át. Jelen bizottmányi-gyűléstünk, e szerint, ki-elégítő szép eredménnyel oszlott el, azon tapasztalást hagyva hátra, miszerint a közbizodalom, egy-két ellenzéki viszketeggel bíró tag kivételével, mind szorosabban kezd köztisztelőtű főispánunk körül központosulni. Ebben fekszik azon hit iránti er-kölcsi alap is, mikép a megyénk mindkét kerülete-ben eszközlendő országgyűlési követválasztás is egész bizonyossággal az eredményeket felmutatni tudó kormány, vagyis: Deák-párt részére fog ke-resztülviheteni.

Gyűlés után a központi-bizottmány t. főispán-unk vezetése alatt rögtön megalakulván, fárad-hatlan buzgósággal pár óra alatt a kellő intézke-dések egy tetteket meg, hogy az összeírások febr. hó 11-kén kezdődvén, ugyane hó 25-éig bevégez-tessenek, s a kellő reklamatióra márczius hó 3-ig tüzetvén ki a határidő, azon túl készen álljon a központi-bizottmány, hogy a midőn az országgyű-lési képviselőválasztás el fog rendeltetni, ez min-den fennakadás nélkül azonnal megtörténhessék.

Küklővölgyi.

Vidéki levelezés.

M. Ludas, febr. 6. 1869. A helybeli társal-kodó és a m. bogáthi olvasó-egylet javára e hó 2-kán tartott táncestély valóban minden tekintet-ben fényes eredményt mutatott ki. A közönség számos és oly csinnal volt öltözködve, hogy akár valamely fővárosi táncsterembe is beillett volna. Megye-, vidékek- és városokról látogatták meg, jó kedvvel folyt a táncz, társalgás viradtig, s akkor azon óhajjal oszlottunk szét, vajha mielőbb megint egy ily szép körben, minőt helységünk mióta nyil-vános bálók tartanak, ily gazdagon együtt nem látott, mihamarább juthatnánk.

A tiszta jövedelem, hallomás szerint, a 100 forintot jóval felülhaladja, a miért nézetem szerint különösen azok is érdemelnek köszönetet, kik te-lülfizetéseket tettek, a nélkül, hogy egyebet akar-tak volna, mint a czélt elősegíteni. Ámde mind-ezekről értesíteni a tisztelt közönséget a rendezőség teendőhöz tartozik. Azonban nem tehetem, hogy a rendezőknek, névleg Fosztó László, Fosztó Géza, Müller Albert, Deák Sándor, Pásztor Sándor, Har-math Lajos és Aszlányi János barátimnak azon buzgalom és áldozatkészségért, mit az estély ren-dezése körül — időt és fáradságot nem sajnálva — tanusítottak, őszinte köszönetemet ki ne fejezzem. Mit mondhatunk azoknak, kik dacára annak, hogy bete-giek voltak, még sem sajnálották a helyiségeket átén-gedni, s önmagoknak annyi alkalmatlanságot sze-rezni? minthogy az Isten őket és családjukat száz-szorosan áldja meg. Ezek nem mások, mint Bereg-szászi Károly kereskedő és Kopitinski Alajos m. k. adótlárnok.

r. l.

Napi hírek.

— Király ő Felsége, egy bécsi tudósítás szerint, folyó hó végével szándékozik Buda-Pestre jöni.

— Nagy Péter püspök urat több oldalról halljuk városunk részéről, mint követjelöltet emlit-tetni a jövő országgyűlésre; de ez nem más, mint ellenzéki kortesfogás, mert biztosan tudjuk, hogy a püspök úr nem szándékozik képviselőjelöltül fel-lépni.

— Értésére esvén Dobokamegye főis-pánjának, hogy a megye képviselő választási felső-

kerületében — különösen a „választói járásban“ — a főispán nevével az a visszaélés ütetik, mintha ő szolgabíró és rokona b. Bánffy László képviselő-ivő leendő választásait pártfogolná; körlevelet bo-csátott ki megyéjében, hogy miután ő a választók szabad akaratát kifejezését a választandó képviselő-ben legtávolabbról is korlátozni vagy a szabad választás jogát félrevezetni nem kívánja, minden iyyetén visszaélés és félreírás kikérülése tekintetéből nyílvánítja, hogy: rokona szolgabíró b. Bánffy László képviselővé választását nem pártfogolja.

— A „M. Polgár“ egy dézsi falragaszt or-szágos jelentőségűvé títvén fel, jósolja, hogy a vá-lasztások alkalmával „piros gyümölcsök“ is teremhetnek, s ezért — még csak nem is „furesa-ságai“ között — a jobboldalt vádolja. Kérdjük, mi szokott piros gyümölcsöket teremni? Nemde — mint maga is megjegyzi — a felizgatott és elviki-tott éretlen tömeg, s vajjon ki izgatja fel és va-kítja el e tömeget, az e, ki csak olyannal biztatja, minek teljesültét a jelen viszonyok közt kivihető-nek látja, vagy az, ki Eldorádóval kecségteti, rá-mutatván az ellenpártra, mint olyanra, mely egyik oka, hogy már rége el nem érkezett a cukros kásahegyek országá? Egyébiránt csak örülni tu-dunk, hogy a „M. Polgár“ ilyen élesen ki kél az izgatások ellen.

— Szamosújvárt is mozgomba jött a baloldal, egy közelebről kelt tudósítás szerint, je-löltjükül Hankovich Györgyöt léptették fel.

— A „M. Polgár“ febr. 10-iki Hirharang-jában azon egytűgyű megjegyzést olvastuk, hogy itt Dézsen febr. 8-kán nem a baloldali, hanem a jobboldali párt csinálta a fiascot. Egy példát mon-dok csupán ennek megezőfólasára. A tegnapi Simó Lajos, kit a baloldal a febr. 8 diki conferentián egyik követjelöltnek állított fel, a ki a rendkívüli megtiszteltetésről csak akkor értesült, kinyilatkoz-tatta, „hogy miután ő soha a balpárthoz nem tar-tozott, mint ilyen a kijelölést sem fogadja el.“ Hát ennél hová kell nagyobb fiasco? „Egy követjelöltért egy országot“ kiáltanak fel kétségbeesve most a baloldaliak!

— Ügyvédek statistikája. A Király-hágón innen azon törvényhatóságokban, melyeknek második foruma az erd. kir. tábla, összesen 129 ügyvéd működik, s pedig Kolozsmegyében 18, Do-bokában 7, Belső-Szolnokban 2, Alsó Fejériben 18, Felső Fejériben 6, Küklőmegyében 5, Hunyadme-gyében 12, Tordamegyében 12, Fogarasvidéken 5, Marosszéken 24, Udvarhelyszéken 10, Háromszéken 10, Csíkszéken 5. — Aranyoszáken és Naszódon egy sines.

— Színházi igazgatónk, Fehérváriné jutalomjátékául ma szinre kerül „A zarándokok, vagy ártatlan szerelmi kaland“, legújabb franciaia vígjáték 3 felvonásban. Ajánljuk a közönség figyel-mebe.

— Felhívás! A kolozsvári ipar- és keres-kedelmi kamara képviselőtestülete megválasztására jeggal bíró választó iparosokhoz. Az ipar- és ke-reskedelmi kamara tagjainak megválasztása előes-téjén levén, felkéretnek az illető iparosok, szives-kedjenek folyó hó 14-kén délután 3 órakor az iparos olvasó-egylet szállításán a szükséges értekez-letre megjelenni. Az iparos olvasó-egylet igazgató választmányá.

— A Pulszky-Jókay-Csernátóny-féle már ismert s be is végzett ügyre vonatkozólag, miután abba többi a gróf Battyányi Lajos nevé-t is belevegyitette, a „Pesti Napló“-ban Kolosy La-jostól egy cikk jelent meg, mely kimutatandó, hogy Csernátóny Cseh Lajos annak idejében a nemzet e dicső mátyrját Battyányit is gyanusi-totta volt, az 1848-diki „Mártius 15“ október 10-i számából a következő cikket ollózza ki, s bo-csátja napvilágra: „Uram, uram, gr. Battyányi La-jos, miniszterelnök úr! A rozsz világ pár hetekkel ezelőtt igen sok jót beszélt önéről, most azonban a jó világ beszél önéről sok rozszat. Már pedig, hej! veszedelmes dolog a mostani időben, ha az embert bizonyos oldalról — némi okszerűséggel és valószí-núséggel — gyanusítják, mert bizony a nép kurta-processust csinált bősztülségében. Felszólítjuk azért önt saját javáért és az ön iránt szállongó híre-nek nyilatkozata és tettei általi megezőfólasára, mert a hír röptében mindinkább nő, mig nem az illetőnek nyakára is nőhet. De felszólítjuk önt nyilatkozatra főként azért, hogy tudja a nemzet, há-nyadán áll ön irányában, mert bizony, most afféle kétkulacsos emberekre — kik, mint a denevér szár-nyasok és emlősök is — e honnak szükségébe nin-csen. Tessék megmondani, ha schwarzgelb vagy magyar háromszíni lobogó alatt akar-e harcolni? s ha — mint hinni akarjuk — ez utolsó alatt: ugy álljon sorainkba, és ne szagolgassa a zivatart csak messziről, mintegy leszködve, ha vajjon a villám nem a mi eresztükbe fog-e lecsapni? Itt vagy ott, de valahol tessék választani, mert most inkább, mint valaha áll Széchenyinek azon kedvezenc mon-data, hogy „mit gefangen, mit gehangen.“ Cser-nátóny.“

— A pesti lovar-egyletnél indítványt tettek, hogy az egylet revidálja 40 éves alapszabályait, s lépjen egészen új lábra „Pesti Jockey-club“ név alatt. Az indítvány fölött a májusi közgyűlés dönt.

— Tisza-Szt-Miklóson január 30-dikán, mint a „Pesti Napló“-nak írják — este fél hatkor zörgetnek a falu közepén lakó Ausländer nevű

kereskedő boltján, s bekiáltják, hogy egy font ezu-kerétt jöttek, mire a kereskedő neje az ajtót ki-nyitá. Belép erre két felfegyverezett rabló és a nőt a szobába lökték, a belépő kereskedőtől pedig pénzt követeltek. A kereskedő — ki különben nagyon szegény ember volt — minden vonatkozás nélkül át is adá pár forintját, sőt a szobába menve szek-erényét is felnyitá, hogy a mit ott találnak elvihes-sék. Az asszony és hat kis gyermek ijedtökben a sarokba húzódvá sirtak, min az egyik rabló felbo-szantodva, két kis gyermeket előránt, hogy őket megöli, s csak is a kereskedő nagy kérelmére ál-lott el gonosz szándékától. Már kimentek, midőn a kereskedő rájok ismerve, az egyiket nevével szólítá; mire az visszafordult és — agyon lövé. Ezután a hátsó ajtón a mellékutczába fordultak, hol azonban egy szerb legény — ki szeretőjével beszélgetve a lövés által figyelmessé lett — az egyiket a földre teperte, a másik azonban ezt látva, a legényt is agyon lötte. — Rövid idő alatt ez már a negye-dik rablőgyilkosság itt.

— A párisi opera bálókban most már nem csak 20 trombitás, az aránylagosan kiegészítő többi hangszerral, fujja a keringőket, hanem 200 nő és férfi kardalok is éneklő polkákat. Fogadni men-nénk, hogy a jövő farsangon Bécsben, s a rákö-velkezön nálunk is divatba jön. Hogy is lehet te-metni sírás, s táncolni kurjongatás nélkül? — s ha a temetésnél az igazi könyezők helyett fogadott sírók szerepelnek: miért ne volnának a bálókban fogadott kurjongatók?

Kimutatás

a kolozsvári kiségitő pénztár-egylet for-galmáról január havában 1869.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hóról	84,339	ft	94	kr.
Havi, rendes és rendkívüli beté-telek	119,064	„	2	„
Könyvdíjakban 103 új tagtól	103	„	20	„
Kamat, provisio és váltódíj	8,378	„	84	„
Bélyegdíjakban	469	„	55	„
1175 tag által visszafizetett köl-esön	477,315	„	—	„
A bevételek összege	689,670	„	55	„

Kiadások:

1198 tagnak kölcsön	471,015	ft	—	kr.
Tisztviselőik fizetése	454	„	—	„
Irodai kellékek	90	„	84	„
Bélyegre	490	„	—	„
Kamat	24	„	75	„
Tőke-visszafizetés	103,212	„	53	„
Pénztármaradék	114,383	„	43	„
	689,670	„	55	„

Kolozsvárt, január hó 31. 1869.

Tauffer Ferenc, Geltch János, Wagner Frigyes, igazgató, könyvvezető, pénztárnok.

Felelet

felső-fejérmegyei honvéd Mohai József úrnak.

Önök a „Kolozsvári Közöny“ idei 8-ik szá-mában tett interpellációjára örömmel felelem, hogy az általam ígért és általánosan óhajtott megyei honvédygyűlést mult hó 19-dikén, hírlapi felhívása megjelenése előtt, Erzsébetvárosban számos tagok jelenlétében, hosszas vesztelés után oly eredmén-nyel tartottam meg: miszerint egyletünk alapítókéje, mint a jegyzőkönyv mutatja $\frac{2}{3}$ részben a Petőfi emlékszóbrára, $\frac{1}{3}$ részben az országos honvédalap-ból nem részesített megyei honvédek további se-gélyezésére fordíthatni határozatot. Az igazolási-jegyek kiállítására néve pedig, egy magát az ud-varhelyszéki honvédegylet alelnökségével érintke-zésbe teendő három tagu bizottmány alakított.

Megtartott honvédygyűléstünk elősorolt eredmé-nyét, midőn Önnek feleletül, többi jelen nem volt bajtársainknak pedig köztudomásúl juttatom, egy-szersmind hazafias köszönetem nyílvánítom, hogy ön, megyénk egyik elfelejtett honvéde, alórlítat a szabadság legszentebb ügye érdekében, hírlap út-ján parlamentáris szigorral interpellálni nem ké-sett. — Nagy-Ajtán, febr. 2. 1869.

Csiki József,

f.-f.-megyei honvédegylet alelnöke.

Nemzeti színház.

Február 8-kán: Szilágyiné jutalmául a „Gerolsteini nagyherczegnő.“ Kedvelt ope-rett énekesnőnk a közönség méltányos kitüntetéssel, koszorúkkal és tartós zajos tappsal fogadta, mi az előadás alatt több versen ismétlő-dött. A mi játékát illeti: kitűnő, ügyes gerolsteini hűnő volt, s nemcsak eleven játéka, de kellemes, oskolázott hangjával is hatást idézett elő. A többi szereplők: Szilágyi (Bambum), Darai K. (Vanda), Szombathi (Paul), Gonda (Nepomuk) teljesen ki-elégítettek. Egyáltalában megjegyezhetjük, hogy ez operett mai előadása az eddigiek között legsike-rültebb volt; folyékonyon és egybevágon ment, mi által a zene rész sebb oldalai is teljesen ki-domborodtak; a szűfolt ház részéről semmi kíván-ni való nem maradt fenn.

Febr. 9-kén: „Peleskei notárius.“

Febr. 11-kén: itt először: „Miniszterel-nök bálja,“ eredeti vígjáték 1 felv., írta Balogh Tihamér. Van ebben a darabban egy bizonyos Ko-

vács nevű városi tanácsnok, ki gazdagsága daczára egyszerű polgári életet él, még pedig elannyira, hogy száraz kenyérral is megelégszik, míg Lotti neje Eliz leányával pujkaczubakokat fogyasztanak. A zsémbes és fősvény háziúrnak a házmaster le-velet kézbesít, melyben a Kovács tanácsos és ca-ládja részére meghívójege van a miniszterelnök báljába. Lotti hiúságának hizeleg a megtiszteltetés, míg a tanácsnok semmi kedvet nem mutat rá, mert pénzbe kerül, s csak nagy későre lesz ráve-hető neje által, hogy elmenjen a bálba, miután ez megrémít, hogy ellenkezőleg a miniszterelnök személyét sértené. Csak az a kérdés most, hogy minő ruhában jelenjenek meg? A fősvény háziúrnak jut ez leghamarabb eszébe, kinek különben régi ma-gyar diszöltönye a mellékszobában van. Elhatá-rozza zavarában, hogy Tollasi újságiról fog ta-nácsot kérni, ki ugyanazon helyen lakik; őt ma-gához hivatja. Ez a fiatal journalist, ki a legújabb divat minden titkait ismeri, mindjárt észreveszi, hogy Kovács tanácsnoknak tévedésből kézbesít-te a meghívás. Ő szereti Elizt, s mivel tudja, hogy Kovács nem hajlandó őt hozzá adni nőül, egy csinyra határozza magát. Előszahja Kovács-nak és nejeknek a legújabb divatot, mely szerint öltözködniök kellend a bálra, a tanácsnokot költ-ségbe keveri, a mikor minden megvolt, levelet ír a felettük lakó minisztertanácsos Kovácsnak, mely-ben hihetőleg fölfedezi a terveket. A miniszteri-tanácsos erre jege után küld. A tanácsnok és neje kellemetlenül lepetik meg, midőn a tévedés tud-tokra esik s az egészet végtelenül kezdik restel-teni, midőn előáll Tollasi s megkéri Eliz kezét, s hogy kérése, mely nem nagy hatást idézett elő a papa nevében, annál nyomatékosabb legyen, megjjeszi, hogy ezen eset az újságba meg fog jelenni. Erre aztán a makacs apa meglágyul s beleegye-zik a házasságba. A darab tetszett. Az előadás kielégítő volt. „A nőnevelde“ című operette előadása kitűnően sikerült, Szilágyiné szép csengő hangja ma is feltűnt, különösen a kettős dalban énekelt gyönyörűen. Szilágyi szintén remekelt.

Szerkesztői posta.

K. Butyka Lajos. A kérdéselt nyílttéri cikket, mint közre nem adhatót, a mellékelt 2 fo-rinttal együtt önnök postai úton visszaküldöttük. Oly tények szellőztetése, melyek már törvényszék előtt állanak, nem a sajtó köréhez tartozik.

KÜLFÖLD.

Bécs, febr. 9. London és Párisból Görög-or-szág királyának lemondásáról szóló hírek jelentet-tek. A király e lépést azon esetre határozná el magát megtenni, ha a tömeg ellenkezése még to-vább is tartana.

Páris, febr. 8. A Boulevard-rente na este 70.90. kínáltatott, mi azon körülménynek tulajdoni-tandó, melyszerint híre járt, hogy a görög király leköszönt, valamint a „Patrie“ egyik cikkének, mely a Dunafejedelemség komoly helyzetét jelzi, miután a tettpárt fenyegetésekkel áll elő, s az ott fenforgó nehézségekben Poroszország befolyására ismernek.

Florenz, febr. 7. Az „Ital. Corr.“ egy követ-kező athéni sürgönyt tesz közzé: Miután Bulgaris lemondása mellett maradt, a király Valadritist szó-lította föl; de ez is eredménytelenül maradt. Erre a király Komundroszhoz fordult, de ennek elfoga-dása is kétségbe vonatik.

Madrid, febr. 7. Az előterjesztendő alkotmá-nyos javaslat a rabszolgaság eltörlését tartalmazza. A pápa a képviselőnek megválasztott santiagoi püspöknek megtiltotta, miszerint az alkotmányozó cortesben nem szabad részt vennie.

Krétából mult hó 30-ról érkezett tudósítások ismételve megerősítik, és pedig nagyon körülmé-nyesen a fölkelés végleges és teljes befejezését. Ezek szerint a sokat szorongatott önkéntesek meg-adták magukat, és saját kérelmük folytán már nagyrészt el is szállították hazájukba. A belföldi fölkelők szintén megadták magukat, s főnökeik kö-zül többen szándékoznak kivándorolni. A fölkelők tovaszállítása a török kormány költségén történt. Jelentik, hogy az önkéntesek közül a fölkelés ideje alatt 3000 ember veszett el: a kandióták közül pedig 10,000-nél több; közte számos nő és kiskoru gyermek.

Bukurest, febr. 9. A Macedonski tábornoknak szolgálatba való visszahelyezése iránt beadott in-terpellatio heves vitát idézett elő. A szélső párt azt indítványozá, hogy a visszahelyezés nyílvánítassék törvénytelennek. A miniszterelnök Bratiano Jánost és pártját az ország ellenségeinek mondja. Való-szintű, hogy a kamarát a kormány feloszlatja.

Londonból jelentik, hogy a parlament rendes ülészakának megnyitási ideje mindinkább közelg. Gladstone úr már szétkülödtte a szabadelvű párt-nak a meghívókat, melyekben azokat február 15-re egy diszlokómára hívja meg, melyen a trónbe-szédre adandó választélfirat felett leendő tanácsko-zás. Disraeli úr pedig egy február 2-áról kelt le-vélben hívja egybe a conservatív párt híveit, „mi-vel — ugymond — fontos dolgok várhatók.“

Az angol levelezők legújabb tudósításai Spa-nyolországból nehéz időket jósólnak ez országna-k.

